



Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 12/01920-2
Arkivkode: G00 &00
Saksbehandler: Une Tangen/Kari
Hesselberg
Deres referanse: 201203841
Dato: 11.12.2012

Høringsuttalelse – Bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi i helse- og omsorgstjenesten og oppheving av avviklingsloven.

Det vises til høringsbrev av 4. oktober 2012, Forslag til endringer i pasient- og brukerrettighetsloven - bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi i helse- og omsorgstjenesten og forslag om oppheving av midlertidig lov om avvikling av institusjoner og kontrakter om privatpleie under det fylkeskommunale helsevern for psykisk utviklingshemmede. KS oversender med dette sin høringsuttalelse.

Sporings- og varslingsteknologi, som GPS, kan gi pasienter og brukere økt trygghet, selvstendighet og muligheter for fysisk aktivitet. Teknologien kan fungere som støtte for pasienter, brukere, pårørende og ansatte i helse- og omsorgstjenestene og bidra til å utnytte ressursene bedre i møte med framtidens omsorgsutfordringer.

KS imøteser en tydelig rettslig ramme som regulerer kommunenes muligheter til å la personer uten samtykkekompetanse ta i bruk sporings- og varslingsteknologi. KS er i hovedsak positiv til de varslede endringene, men vi vil påpeke følgende: KS støtter lovhjemmelens innhold, og er enig i at de alminnelige klagereglene for helse- og omsorgstjenesten følges. Når det gjelder forslaget til ordlyd bør det ikke stå varslings- og lokaliseringssystemer fordi det gjennom resten av denne setningen knyttes egenskaper til lokaliseringssystemene som ikke er riktig, som «*tekniske innretninger og bevegelsehindrende tiltak som belter og lignende*». Det vil bli mer presist f.eks. å skrive «*sporingsteknologi og varslingssystemer med tekniske innretninger og bevegelsehindrende tiltak som belter og lignende anvendes.*»

Kommentarer til plassering av lovhjemmelen i pasient- og brukerrettighetsloven

KS deltok i arbeidsgruppen som utarbeidet Helsedirektoratets fagrapport om velferdsteknologi. I Helsedirektoratets fagrapport ble det konkludert med at en lovhjemmel med fordel kunne plasseres i helse- og omsorgstjenestelovens kapittel 3. Helse- og omsorgsdepartementet foreslår i dette høringsbrevet å plassere lovhjemmelen i pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 4, § 4-6a. Departementet begrunner plasseringen i pasient- og brukerrettighetsloven dels i at dette følger av et gjennomgående lovvalgsprikk, ved at kommunenes og spesialisthelsetjenestens plikter reguleres i helse- og omsorgstjenesteloven og i spesialisthelsetjenesteloven, mens rettigheter for den enkelte er samlet i pasient- og brukerrettighetsloven. Lovforslaget gis dermed et større virkeområde enn forslaget i fagrapporten, ved at forslaget i høringsnotatet gjelder også gjelder for

spesialisthelsetjenesten. KS følger ikke helt argumentasjonen i høringsnotatet om at dette er regler som systematisk hører hjemme i pasient- og brukerrettighetsloven. Også i helse- og omsorgstjenesteloven er det en rekke prosessuelle regler gjeldende tjenestemottakers rettigheter, se særlig kapitlene 7, 9 og 10. Ved å ta bestemmelsene inn i helse- og omsorgstjenesteloven markeres også at kommunen skal ha et bevisst forhold til at dette er et tiltak på lik linje med alle andre tiltak kommunen har, og at det som følger av dette påligger kommunen en løpende plikt til å vurdere behovet for om sporings- og varslingsteknologi bør benyttes. Sett i forhold til formålet med lovreguleringen og de utfordringene man søker å møte så mener KS dermed at det er naturlig å plassere lovbestemmelsen i helse- og omsorgstjenesteloven. Behovet for regulering av adgangen til å ta i bruk sporings- og varslingsteknologi gjelder først og fremst kommunale helse- og omsorgstjenester. Formålet med lovreguleringen er å bidra til at gjøre det mulig for flere å kunne bo trygt i sitt eget hjem så lenge som mulig. Bruk av sporings- og varslingsteknologi vil slik KS ser det ha et annet formål i spesialisthelsetjenesten, og bør reguleres særskilt i spesialisthelsetjenesteloven.

Kommunene har et overordnet ansvar for helse- og omsorgstjenester, ikke kun avgrenset til helsehjelp

Departementets forslag om å plassere lovbestemmelsen i pasient- og brukerrettighetslovens kapittel 4, herunder reglene om hvem som har samtykkekompetanse, vil bare gjelde helsehjelp og ikke tjenester som faller utenfor pasient- og brukerrettighetslovens definisjon av helsehjelp. Helsehjelp er bare en del av kommunenes overordnede ansvar for helse- og omsorgstjenester til befolkningen, og bruk av sporings- og varslingsteknologi vil være et virkemiddel blant andre i en helhetlig rettslig ansvarsramme.

For kommunene vil det være viktig å kunne ta i bruk teknologi som ledd i tjenester etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenester paragraf 3-2 nr. 6; det vil si personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt, helsetjenester i hjemmet, institusjoner, herunder sykehjem og avlastning. Dette er dels tjenester som er definert som helsehjelp, og dels tjenester som ikke er helsehjelp. Det vil ofte være vanskelig å skille klart mellom hva som skal regnes som helsehjelp og hva som skal regnes som andre tjenester. Bruk av sporings- og varslingsteknologi kan også tenkes brukt forebyggende, og til personer som ellers ikke mottar helsehjelp. For å skape en tydelig rettslig ramme for tjenesteytingen mener KS det er mest hensiktsmessig å lovregulere bruk av velferdsteknologi i helse- og omsorgstjenesteloven.

Vedtaket lengde

KS er enig i at det er rasjonelt med individuell vurdering av hvor lenge et vedtak skal gjelde i de tilfellene der tjenestemottaker ikke motsetter seg bruk av sporings- og varslingsteknologi. Når det gjelder vedtak i de tilfellene tjenestemottaker motsetter seg slik bruk, følger det av gjeldende regelverk at vedtaket vil gjelde for maksimum ett år. KS mener at dette i en del tilfelle kan være unødig rigid og at regelverket kan tilpasses enkelttilfeller bedre. KS viser til at staten nå overtar vergemålsordningen og at fylkesmannen får en sentral rolle overfor vergene fra sommeren 2013 av. I stedet for å ha en absolutt regel om at vedtaket bare gjelder for ett år, mener KS man burde vurdere en regel om at vergen kunne samtykke til at vedtaket kunne forlenges for ett år av gangen uten at det var nødvendig å gjennomføre full saksbehandling på nytt. I og med at fylkesmannen har en rolle både overfor vergene og i saksbehandlingen av tvangsvedtakene, vil fylkesmannen ha god kontroll på hva som vil være riktig ressursbruk i hvert enkelt tilfelle.

Med hilsen

Helge Eide
Områdedirektør

Gudrun H. Grindaker
Direktør